

verloskundig samenwerkingsverband noord-holland noord

Groep-B streptokokken en zwangerschap

Achtergrond

Ernstige ziekte en sterfte volgend op de vroege vorm van neonatale sepsis door groep-B-streptokokken (GBS) komt in Nederland voor bij 15–20 pasgeborenen per jaar. Van alle Nederlandse zwangeren is 20% GBS-draagster. 50% van hun kinderen raakt gekoloniseerd en ongeveer 1% van deze groep ontwikkelt een infectie.

Vroeg neonatale GBS-infectie is een ernstige aandoening waarbij binnen 72 uur na geboorte sprake is van sepsis en/of pneumonie. GBS is ook de belangrijkste verwekker van de neonatale meningitis die bij 10–15% van de GBS-infecties optreedt en dit leidt bij 50% van de geïnfecteerde uiteindelijk tot neurologische restverschijnselen en/of psychomotorische ontwikkelingsstoornissen. De sterfte ten gevolge van vroeg neonatale GBS-infectie bedraagt 5–10%.

Risicofactoren vroeg neonatale GBS-infectie

- GBS-kolonisatie bewezen door positieve GBS-kweek uit urine in huidige zwangerschap
- eerder kind met bewezen GBS-infectie
- > 18 uur gebroken vliezen
- (dreigende) vroeggeboorte

Screening op GBS

- door urinekweek bij zwangere met cystitis in huidige zwangerschap
- door vaginorectale kweek
 - bij dreigende vroeggeboorte
 - bij langdurig gebroken vliezen (> 24 uur)
- overleg met zwangere om haar GBS-status bij 35 weken zwangerschapsduur te onderzoeken met een vaginorectale kweek indien:
 - sprake was van GBS-kolonisatie tijdens een voorgaande zwangerschap
 - eerder kind met kunstmatige beademing en/of circulatoire ondersteuning werd behandeld vanwege vroege neonatale sepsis/meningitis met onbekende verwekker

Preventie vroeg neonatale GBS-infectie

Bij aanwezigheid van één van de risicofactoren wordt durante partu profylactisch benzylpenicilline toegediend om de kans op transmissie te verkleinen. Adequate profylaxe bestaat uit 2 giften benzylpenicilline met een tussenpoos van 4 uur.

De drie groepen atermen zwangeren die zonder bijkomende risicofactoren in aanmerking komen voor antibioticumtoediening durante partu in een B/D-situatie, kenmerken zich door:

- GBS-kolonisatie bewezen met urinekweek in huidige zwangerschap
- eerder kind met bewezen GBS-infectie

- een eerder kind die met kunstmatige beademing en/of circulatoire ondersteuning werd behandeld vanwege vroeg neonatale sepsis/meningitis met onbekende verwekker en waarbij in huidige graviditeit GBS-dragerschap is aangetoond door vaginorectale kweek bij 35 weken

De 1^e-lijnsverloskundige

- verwijst cliënte in de zwangerschap voor een consult naar de 2^e lijn voor counseling en vastleggen van afspraken, tenzij cliënte in het transmurale MDO is besproken waarbij de afspraken reeds zijn vastgelegd
- komt met cliënte naar het ziekenhuis zodra cliënte in partu is om zo een adequate antibioticumprofylaxe te waarborgen
- meldt cliënte telefonisch aan als een zwangere met B/D-indicatie en vraagt de AIOS/ANIOS gynaecologie in consult voor het voorschrijven van het antibioticum
- infuus wordt geplaatst door 1e of 2e lijn
- vraagt postpartum de kinderarts in consult: zonder bijkomende risicofactoren vindt waarschijnlijk klinische observatie van de neonaat plaats gedurende 12 uur

Cliënte wordt overgedragen aan de 2e lijn indien er sprake is van één of meer van de volgende bijkomende risicofactor(en)

- voortijdig breken van de vliezen zonder weeënactiviteit
- maternale koorts > 38,0 °C (rectaal gemeten)
- maternale tachycardie > 90 slagen per minuut
- foetale tachycardie > 150 slagen per minuut

Beleid bij vastgesteld GBS-dragerschap in huidige graviditeit door positieve vaginorectale kweek

Een atermen zwangere zonder bijkomende risicofactoren, kan durante partu, wat betreft het GBS-dragerschap, onder zorg blijven van haar 1^e-lijnsverloskundige. Mocht de zwangere na counseling profylaxe wensen dan volgt zij bovenstaand zorgpad.

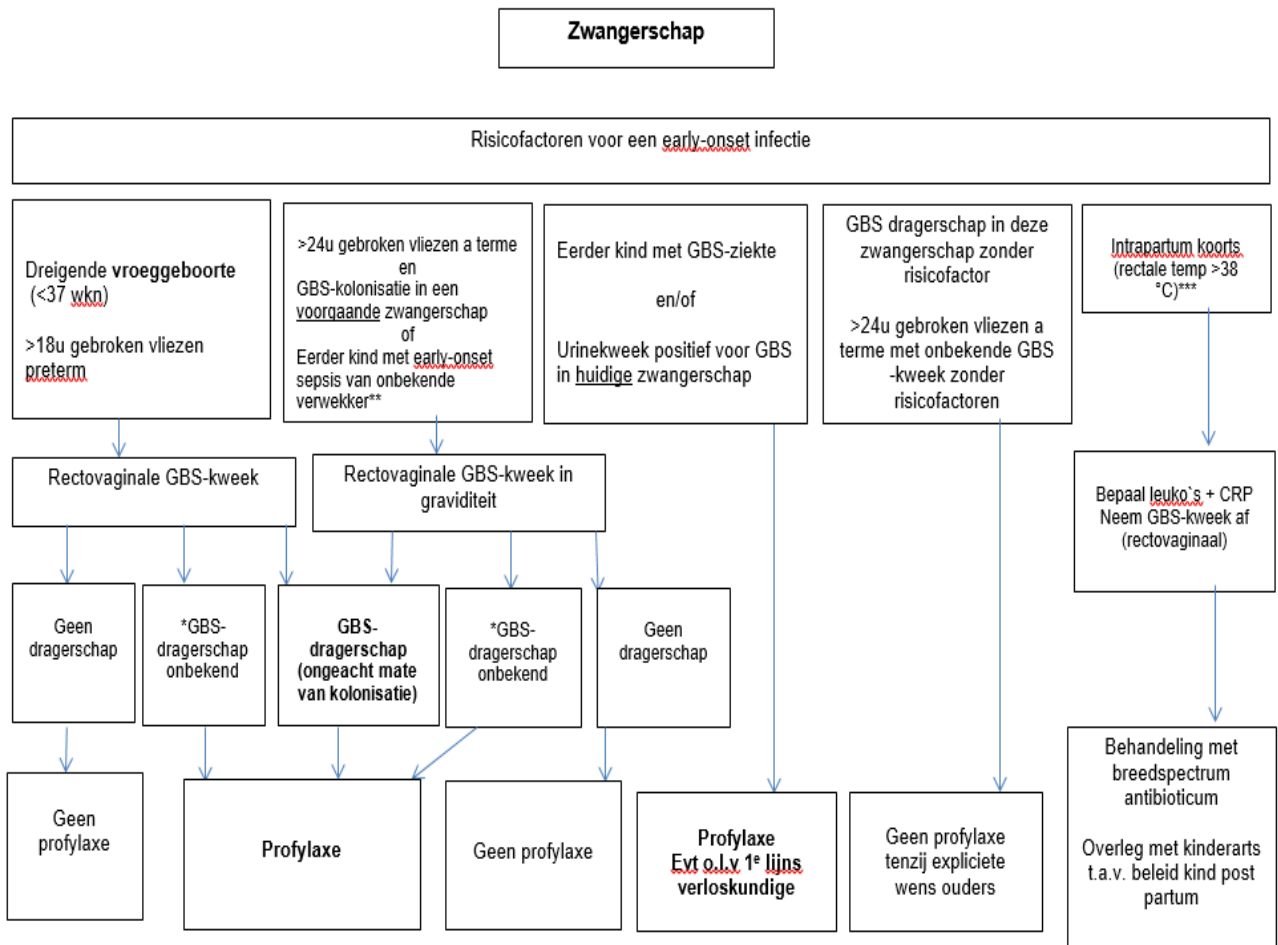
Voor de counseling van deze zwangere kan de 1^e-lijnsverloskundige de consultkaart gebruiken die op de volgende weblocatie staat

https://consultkaart.nl/wp-content/uploads/2019/06/FMS_ck_GBS-bacterie_2019.01.pdf

Eerste symptomen van neonatale infectie zijn

- kreunende ademhaling
- tachypneu
- hypotonie
- slecht drinken
- wisselende temperatuur, ondertemperatuur (< 36,0°C) of koorts (> 38,0°C) die niet door omgevingsfactoren kan worden verklaard
- grauw zien
- afwijkend gedrag (bijv. lusteloosheid, ontroostbaar huilen)

Stroomschema:

*Bij partus prematurus en GBS-dragerschap antibioticum starten bij in partu zijn

**Vroeg neonatale sepsis met onbekende verwekker met noodzaak tot kunstmatige beademing en/of circulatoire ondersteuning

***Bij epidurale analgesie alleen behandelen bij bijkomende risicofactoren of klinisch symptoom